

Fra - 'פרא' - אוניית הרכש

מאת: יהודה בן-צור

ערכה 5 הפלגות רכש במלחמת העצמאות.
ספינה חכורה, נושאת דגל איטלקי בת כ-800 טון, שהצטרפה לצי הרכש בספטמבר 1948.
נתוני המקור הינם מרישומי 'מצב כלי השייט...' (הכמעט) יומיומי,
שנהלו ע"י שלוחת 'המוסד לעליה' באיטליה החל מיולי 1948.

מקור	הסבר ופרשנות
27 לספטמבר 1948 – גנובה.	נמצאת בנמל גנואה, איטליה.
29 לספטמבר – גמרה הטעינה. עומדת מוכנה להפלגה מגב.	מוכנה להפלגה מגנואה לאחר השלמת טעינת כ- 457 טון רכש ¹ .
1 באוקטובר – 30/9 עזבה את הנמל בכון 'ארנון'. מחר בשעה 19 תתקיים הפגישה. יעלו 'גדעוני' ומלווים.	ב- 30/9 יצאה מגנואה ארצה. אמורה לקלוט את המלווים, קובה בצר ו'הגדעוני' בנקודת מפגש ב- 2/11.
8 באוקטובר – עבר את הכריתה.	חלפה את האי כרתים (בצהרי 5/10 חצתה את מיצר מסינה).
12 באוקטובר – נמצא בארץ? (אין הודעה)	ב- 11/10 השלימה הפלגה ראשונה ארצה בארץ
14 באוקטובר – נמצא ב'ארנון' (מתי הגיע?)	יצאה מהארץ, ללא מלווים.
16-17 באוקטובר – עזבה את 'ארנון' (אין עד היום הודעה רשמית)	
20 באוקטובר – נמצא בבארי	בנמל בארי
21 באוקטובר – נמצא במולפ. (לברר עניין 'אבינעם')	בנמל מולפטה, צפונית לבארי. ('אבינעם', יתכן אבישי אברהם, פעיל ב'מוסד')
23 באוקטובר – עומד במול. להטענה	במולפטה להטענת הרכש
24 באוקטובר – נמצא במולפ. (לא מטעינים. סבוכים ברישיונות ההטענה) (בכתב-יד: הכול בסדר מטעינים).	הטענת הרכש במולפטה התעכבה בשל "ניירת". העניין הוסדר והוחל בהטענה.
26 באוקטובר – נמצא במולפ. בטעינה.	השלימה העמסת 315 טון ² .
28 באוקטובר – נמצא ע"י כריתה הולך ל'ארנון'.	בדרכה ארצה, חולפת ע"פ כרתים.
31 באוקטובר – עומד בקשר עם 'ארנון'. צריך כבר להיות במקום. בכתב-יד: יש מוכן עבורו מטען לעוד נסיעה. מדברי ישראל.	מקיימת קשר עם הארץ. השלימה הפלגתה השנייה ארצה מישראל דיקנשטין: מטען נוסף מוכן.
3 בנובמבר – עזב את 'ארנון' ב- 2/11 (כונן נון) מיועד ל'אבני'?	יצאה מהארץ ב- 2/11 לנאפולי. מיועדת להובלת רכש של ישראל דיקנשטין.
7 בנובמבר – צריך להיות בקטניה.	בסיציליה
8 בנובמבר – ב- 7/11 נכנס לקטניה (בא מ'ארנון').	בדרכה מהארץ נכנסה לקטניה ב- 7/11.
9 בנובמבר – הולך מ'ארנון'. עזב את קטניה לנון. יגיע מחר ומשם לגנואה.	יצאה מקטניה לנאפולי ומשם תמשיך לגנואה.
10 בנובמבר – נמצא בנון.	נמצאת בנאפולי.
12 בנובמבר – יצא הבוקר מנון לגב.	הפליגה מנאפולי לגנואה.
14 בנובמבר – אתמול צריך היה להגיע לגנו.	אמורה להגיע ב- 13/11 לגנואה.
16 בנובמבר – נמצא בגנו. מעמיסים.	נמצאת בגנואה בהעמסה ³ .
18 בנובמבר – צריכה לעזוב היום את גנוא.	אמורה לצאת היום מגנואה לאחר שהעמיסה

¹ ארכיון יד-טבנקין, מיכל 167 תיק 9 מסמך 25 – רשימת 'אוניות הרכש'.

² פיניק זזה, עמ' 199, קרוב לוודאי חומר נפץ. 'יומן המלחמה', ד. ב-ג. עמ' 794.

³ פיניק זזה, עמ' 199 מתייחס ל- 342 טון, ללא פרטים נוספים.

כ- 342 טון.	אין ידיעות נוספות.
הפליגה ב- 19/11 מגנואה ארצה.	20 בנוב' – עזב אתמול את גנוא לכוון 'ארנון'.
בדרכה ארצה.	22 בנובמבר – הולך ל'ארנון'. הכול בסדר.
בדרכה ארצה במהירות 10 קשרים, חולפת ע"פ כריתים.	24 בנובמבר – הולך ל'ארנון'. נמצא ע"י כריתה. מהירות 10 קשר.
הגיעה ארצה ב- 27/11.	26 בנובמבר – עומד בקשר עם 'ארנון'. מתקרב לארץ.
כנראה הגיעה ארצה. אין אישור לכך. השלימה הפלגתה השלישית ארצה.	28 בנובמבר – כנראה ב'ארנון'. אין הודעה.
"הפריקה... נסתיימה בסדר גמור" ⁵ .	1-7 בדצמבר – נמצא ב'ארנון' ⁴ .
עדיין בארץ. מיועדת להוביל רכש של ישראל דיקנשטיין ⁷ .	10 בדצמבר – בדרך מ'ארנון' לנון (מיועדת לסחורת 'אבני') ⁶ .
יצאה מהארץ ב- 12/12 לנאפולי.	13 בדצמבר – ב-12/12 עזב את 'ארנון' לנון.
הגיעה לנאפולי ב- 17/12.	19 בדצמבר – היום בבקר הגיע לנון.
בנאפולי. מיועדת לטעון רכש של 'אביבי' (הכיניו לא מוכר. יתכן 'אבני'-דיקנשטיין?). יצאה היום למקום הטעינה בבארי.	22 בדצמבר – נמצא בנון (לסחורת 'אביבי'). בכתב-יד: היום יעזוב את המקום למקום הטעינה הנן! [משובש].
ב- 22/12 הפליגה מנאפולי לבארי. הגיעה ב- 25/12.	24 בדצמבר – ביום 22/12 עזב את נוון לבר. צריך להגיע ב- 25-6.
בבארי (רכש של 'אביבי')	26 בדצמבר – נמצאת בבר. (דברי 'אביבי')
עדיין בבארי. תתעכב עוד יומיים.	28 בדצמבר – נמצא בבר. תתעקב שם עוד יומיים.
הפליגה מבארי ארצה ב- 28/12	29 בדצמבר – אתמול בערב עזבה את בר. ל'ארנון'.
בדרכה מבארי ארצה	2 בינואר 1949 – בדרך מברי ל'ארנון'.
"	5 בינואר – בדרך מברי ל'ארנון' (עזב ביום 29/12).
הגיעה ארצה. הפלגה זו, האמורה להיות הרביעית, אינה מוזכרת ב"רשימת אוניות הרכש" ⁸ .	12 בינואר – הגיע ל'ארנון'.

נתוני יציאה/כניסה לנמלים הינם מתיק 'תנועות כלי שיט' מעיזבונו של 'זקי' זקימוביץ משה, הממונה על שלוחת 'המוסד' באיטליה ב-1948.

השלמות

הפלגה ראשונה

ב-16.9.48 הורה ספיר, מרכז הרכש באירופה ל'זקי'-משה זקימוביץ, הממונה על שלוחת 'המוסד לעליה' באיטליה: "ל'אבני' [ישראל דיקנשטיין, מרכז הרכש באיטליה] יתן את [הספינות] 'ההר' ו'הפרא' ". [א"צ].

ב-28.9.48 טלפן 'אבני'-דיקנשטיין לספיר (א"צ): "גמר להטעין את 'הפרא'. הלילה

יפליג... התוכן:

280- טון קמח ו- 10 טון ט-4.

3,832 פגז 81 מ"מ.

⁴ מברק מס' 601 משאול אביגור לספיר זקימוביץ ב-1/12 בהול: "לתימהוננו קבל 'הפרא' הוראה מ'ליאונרד' [איטליה] להפליג לסוריה. זה הורס את תכניותינו. מתאוננים כי לא שלמתם המגיע עבור [הכירת] 'הפרא'. הסבירו איך קרה הדבר...".

⁵ מברק דחוף מס' 634 שנשלח ב-30.11.48 משאול למטה בז'נבה ול'זקי' באיטליה, א"צ.

⁶ מברק מס' 639 מה-10/12 משאול אביגור בארץ לספיר בז'נבה: " 'הרקס' ו'הפרא' מיועדים לסחורת 'אבני' (רכש של ישראל דיקנשטיין) ולפיכך אין צורך בשכירת 'טיבולי'. תיק מזכרים מעיזבונו של 'זקי'-זקימוביץ.

⁷ הדוחו סותר את הודעת סימ'קה, עוזרו של דיקנשטיין ב-1.12.48: " 'פרא' גמר את עבודתו אצלנו", א"צ.

⁸ פיניק זזה, 'המשימה רכש', עמ' 9-198.

1,291- פיאטים.
24,000- מנגנונים ו- 1,797 פצצות מאירות [נורים]..."

ב-29.9.48 טלפן 'זקי' למטה בז'נבה (א"צ): "הפרא' יהיה מוכן להפלגה אחה"צ. התעכב בגלל העמסת חמרים מיותרים". למחרת היום דווח על שינוי: "הפרא' תפליג בעוד שעה". מיד לאחר ההפלגה שיגר ספיר מברק לשאול ואשכול בארץ: "הפרא' עם משלוח 'אבני' הפליג מגנואה. המטען כולל:
290- טון קמח. 10.50 ט. 4.
3,830- פגזי "3". 1,290 פגזי פיאט.
24,000- מנגנונים שונים. 11,000 מנגנוני ביצים.
1,800- ביצים מאירות שונות."

הערה: משקל המטען הינו כ-456,791 טון. בספרו של פיניק זזה –'המשימה רכש' עמ' 198 - המתייחס להגעת הספינה ב-6.10.48, נרשם, כנראה בטעות, שהמשקל היה 83,600 טון. לדברי 'אבני' "לא הייתה כל אפשרות לסדר [מטען] כיסוי... בגלל המתיחות השוררת ב'ליאונרד' [איטליה] לאחר פעולת אמנון יונה [מפקד יח' החבלה לסיכול רכש ערבי]".
ב-30.9 יצא 'הפרא' מגנואה. למחרת, ב-1.10 שוחח ספיר עם: "אבני', שהבטיח להעלות 'גדעוני' על 'הפרא' ולהבא ידאג [למטען] כיסוי". בשיחה נוספת דווח לספיר כי 'אבני' מתכוון: "להעלות 'גדעוני' וכלי 'גדעון' [ערכת קשר אלחוטי] על 'הפרא' ושיסדר עם 'אלון' [יהודה ארזי, פעיל רכש במערב אירופה] ביחס לקפטן ולא להסתבך עם האנשים" (קרוב לוודאי שעניין זה קשור לשיחה בין ספיר ל'זקי' ב-29.9 בה 'זקי': "מוחה נגד 'אלון' [יהודה ארזי] שקיבל חזרה איש שפיטר [הכוונה לקפטן והוא] מאיים בהתפטרות. הודעתי [ל'זקי'] שעליו להסתדר עם 'אלון'").⁹ ב-3.10.48 הבריק ספיר לאשכול-שאול, מרכז הרכש במשה"ב: "...הוצאה לפועל קניית 570 טון 'ביצים' [פצצות] ... מכינים את אריזתם. המנגנונים של 'הביצים' נשלחו ב'פרא' " ¹⁰.

המלווה קובה בצר ניהל 'יומן נסיעה'¹¹: "5.10.48 - ...בצהריים נעבור [במיצר] מסינה... מהירות 10 קשר...", בדרכה ארצה. ההפלגה לדבריו, עברה ללא אירועים מיוחדים. אחת ליום דווחה הגדרה, אך לקראת סיום ההפלגה: "הגענו בטעות לקרבת צור והתרחקנו במהירות".

בעת ההפלגה, ב-7.10.48 שיגר שאול מברק ל'גד'-ספיר בז'נבה: "הסתפק בהתקשרות על קניית 2,600 טון 'קמח'...". למחרת השיב ספיר לאשכול: "חוששים לשיבוש כמות 'הקמח' [חומר נפץ] שקבעתם... האם התכוונתם ל-1,600 טון או 2,600 והאם זה מחוץ לכמות ש'פרא' [מסוגלת להוביל]?"¹². באותו יום דווח 'זקי' לספיר: "הפרא' עבר את כרתים". כעבור יומיים, ב-10.10.48, הגיע 'הפרא' לחיפה. בשיחה באותו יום בין 'זקי' ו'גד' הועלה עניין משימתה הבאה של הספינה: "פרא', כשיגיע חזרה [לאיטליה], יקח גם כן סחורת 'אבני' או שיסע לשיי'קה [ליוגוסלביה]".

ב-11.10.48 הבריק 'בן-יהודה'-שאול ל'אור'-ספיר בז'נבה: "פריקת 'הפרא' נסתיימה בסדר גמור. הורדנו את המלווים, 'הגדעונים' והמכשיר. השארנו הכלי ברשות הסוכן הרשמי. שוב תובעים להקפיד במשלוח כיסוי מתאים"¹³. למחרת היום הסביר שאול את ההחלטה להפלטת הספינה ללא מלווים: "פרא' הפליג אמש אליכם. בהתאם לדברי המלווים שהאוניה נשכרה רק לפעם אחת הורדנו המלווים, 'הגדעוני' והמכשיר. עליכם לדאוג להעלות אחרים"¹⁴. באותו יום, 12.10.48, דווח 'זקי' לז'נבה: "את 'הפרא' שלח לקטניה. יוכל לצאת או ל'יורם' [יוגוסלביה] או ל'אבני' [באיטליה]". למחרת היום פנה 'אבני' לז'נבה: "רוצה את 'הפרא'

⁹ מברק מס' שע"ח מה- 30.9.48 בהמשך למברק מה- 20.9.48 בו דווחו 'אלו' ו'אבני' על חבלה במטוסים... איטלקיים. השיחה נערכה ב-1.10.48, א"צ.

¹⁰ מברק מס' ת"ד מה- 3.10.48, א"צ.

¹¹ להלן ציטוט מעמ' 12-13.

¹² מברקים מס' 462 מה- 7.10.48 ותמ"ז מה- 8.10.48, א"צ.

¹³ מברק מס' 154 מה- 11.10.48. א"צ, 633/56. 3

¹⁴ מברק דחוף מס' 166 מה- 12.10.48, א"צ 633/56. 3

עוד פעם¹⁵. ב-14.10.48 הגיב ספיר על הורדת המלווים בארץ: "מצטערים שהורדתם המלווים מ'הפרא'. הדבר גורם לדחיית משלוח שני לימים מספר. להבא נבקשכם לעמוד אתנו בקשר ישיר בעניינים אלו"¹⁶. באותו יום חזר 'אבני' והודיע לספיר כי הוא: "רוצה 'הפרא' ויקבל אותו [בתנאי] שיסדר עם 'זקי' עניין העלאת 'הגדעוני' על 'הפרא' ". למחרת היום, 15.10.48, דווח 'זקי' לספיר כי: 'הפרא' חזר בלי 'הגדעוני' והדבר יעכב את המשלוח ל 6 ימים". יותר מאוחר הודיע ספיר ל'אבני': "שאינן לשלוח את 'הפרא' בלי 'הגדעוני' ולכן יצטרכו לשלוח אותו לנ. [נאפולי] ע"מ להעלות עליו 'הגדעוני' ומלווה" [א"צ]. כ-20 ימים נמשך "הטיפול" בהכנת 'הפרא' למשימתה השניה.

הפלגה שניה

ב-18.10 עברה הספינה בקטניה ומשם דרך בארי הגיעה ב-20.10 למולפטה. באותו יום דווח 'אבני' לספיר: "הפרא מתחיל להטעין מחר ויתכן שיצא ביום ראשון. התחיל לקבל 'מסמרים' [כדורים] 20 מ"מ ו'בובות' [רקטות]" [א"צ]. בשלב זה הועלו לספינה המלווים, כנראה 'אוס' רביד ויהודה לימון. למחרת היום דווח 'אבני' לספיר: " 'הפרא' התחיל בהטענה ויגמור עד שבת בערב". [א"צ, עמ' 46]. אישור נוסף דווח לספיר למחרת היום ב-22.10: " 'פרא' מעמיסה סחורה מאתמול". ב-25.10 דווח למטה בז'נבה: "התחילו אתמול [להעמיס]. היה סיבוך בגלל משקל הארגזים", אך למחרת, ב-26.10, הודיע 'אבני': "גמרו להטעין על 'היונה' ו'הפרא'. הלילה יצאו השניים... [אבני] יביא אתו [לז'נבה] רשימה מלאה של ששת המשלוחים האחרונים. דורש עוד שני כלים". למחרת היום אישר 'אבני' לז'נבה: " 'הפרא' יצא הבוקר. עליו 241 טון, בלי [מטען] כיסוי". [תגובת המטה] "מסרנו שוב פעם על הצורך המוחלט בכיסוי" [א"צ]. ב-26.10 יצא 'הפרא' בדרכו ארצה. כעבור יומיים שוגר אישור סופי ארצה: " 'אבני' מוסר ש'הפרא' יצא הבוקר ועליו 241 טון, בלי כיסוי"¹⁷. הגיעה ארצה ב-31.10.48. ב-2.11 הבריק שאול לז'נבה ול'זקי': "הפריקה מ'הפרא' ו'ההר' הסתיימה הלילה בסדר גמור. הן מפליגות הלילה ל'ליאונרד' "¹⁸.

הערה: משקל המטען ככתוב לעיל הינו 241 טון ואילו בספרו של פיניק זזה –'המשימה רכש' עמ' 199 - המתייחס להגעת הספינה ב-31.10.48, נרשם, שהמשקל היה 315,259 טון. ב-2.11 הגיב ספיר בבהילות לשאול, 'אלון' ו'זקי': "לרשות אבני נעמיד את 'פרא', שגם הוא בדרך ל'ליאונרד'¹⁹. למחרת היום הוסיף ספיר לשאול: "...'הפרא' [יועמד] לצרכי 'אבני'. על 'זקי' לכוון 'הפרא' למקום שהיה 'יונה' [כנראה בקרבת נמל גנואה]. במקרה של שינוי, סיומה [גפן, עוזרו של דיקנשטיין] יודיע על מקום המצא חומרי 'אבני'²⁰. באותו יום, 3.11, דווח לב-ג: "שאלו מודיע שפירקו שתי אוניות [השנייה, 'ההר'] שהביאו 300 טון ט.נ.ט..."²¹.

באיחור מה, ב-15.11, הבריק ספיר לאשכול ושאל: "ב'פרא' נשלחו ככיסוי כ-20 טון תפוחי-עץ. תדאגו לקבלם"²². בחודשי מרץ-מאי 1948 נזרקו מטעני הכיסוי לים ע"מ להחיש את הפריקה ואילו בשלב זה, 'המוסד' בארץ השתדל למכור אותם. ללמדך שהמצב בחזיתות הלחימה הלך והשתפר.

הפלגה שלישית

ב-7.11 הגיע 'הפרא' לקטניה, סיציליה. למחרת דווח 'המוסד' באיטליה על מצב 9 אוניות רכש, ביניהן: " 'פרא' – בקטניה מקבל דלק ויצא למקום שישראל [אבני] אמר לנ. [נאפולי]" [א"צ]. בשלב זה התגלו חילוקי דעות בין ספיר ל'זקי' בעניין משימתה הבאה של 'הפרא'. ב-9.11.48 הודיע 'זקי' לספיר: " 'הפרא' – רצוי היה שלא יטעין במקום שסיומה

¹⁵ מברק 633/56, 3, עמ' 83, א"צ.

¹⁶ מברק מס' תפ"א מה- 14.10.48 לאשכול, א"צ, 633/56, 3.

¹⁷ מברק מס' ע"א מה- 28.10.48, א"צ.

¹⁸ מברק דחוף מס' 13 מה- 2.11.48 (בתגובה למברק מס' 652), א"צ.

¹⁹ מברק בהול מס' 504 מה- 2.11.48 (בתגובה למברק מס' 653), א"צ.

²⁰ מברק מס' 27 מה- 3.11.48.

²¹ יומן המלחמה, עמ' 794.

²² תזכורת נוספת למברק מס' רצ"ב מה- 20.11.48, א"צ.

קבע". ספיר הגיב בו במקום: "על משלוח 'הפרא' עליו לקבל הוראות מסיומ'קה". נציגו של ספיר באיטליה, מרדכי קיקיון, הוסיף משלו: "ה'פרא' צריך להגיע לסיומ'קה בכל המהירות". באותו יום דווח 'זקי' לספיר: 'הפרא' יגיע מחר לנ". ויותר מאוחר הוא הוסיף שמן למדורה: "לא נראה לו ש'הפרא' ייסע לגנואה; יברר היום אפשרות השגת כלי אחר ואז 'הפרא' ייסע למולפטו" בקרבת בארי.

בצהרי ה-9.11 דווח לספיר הרכב המטען: "המשלוח ב'פרא' יכלול את ה-9 מ"מ, 3 מיליון 20 מ"מ, 1/2 אינץ' בובות [רקטות] וקצת 'קמח' [חומר נפץ]. 'ביצים' [פצצות] צריך לקחת עם 'הקמח' שנשאר במולפטו...". [א"צ]. למחרת היום ב-10.11, הגיע 'הפרא' לנאפולי. ב-11.11 שוחח סיומ'קה עם רלף, נציג חיל האוויר בז'נבה: "ה'פרא' – החברה שלו בסדר גמור, אולם גישתו של הסוכן של 'זקי' בסימן שאלה, [אך] אם ישלחו לו כלי אחר יסכים ש'הפרא' ילך למ. [למולפטו במקום לגנואה]". בסופו של יום דווח לרלף: "ה'פרא' יצא הבוקר לג. [גנואה] ויגיע תוך 36 שעות" ולאחר מכן דווח 'זקי' לספיר: "עושה מאמצים ש'הפרא' יוכל להיכנס לג", אך בשיחה נוספת הוא דווח לו: "... אם לא יוכל לתת את 'הפרא' יחזור כלי [אחר] של 1,000 טון".

באותו יום, 11.11.48, דווח ספיר לאשכול-שאלו: "ה'פרא' צריך לפי התכנית להטעין 3 מיליון [כדורי] 9 מ"מ, 50,000 [פגזי] 20 מ"מ, כמות בלתי-ידועה של [כדורי] חצי אינטש, 'קמח' ו'בובות'. בינתיים טוען ידידנו 'זקי' כי אינו יכול לשלוח את 'הפרא' לגנואה ורוצה לשלוח אותה למולפטו לקבלת 'קמח' ו'ביצי' אוויר. סיומה, איש 'אבני' זועק לשמיים ותובע לשחרר אותו מהסחורה המונחת בגנואה, אבל 'זקי' בשלו. הצעתי כי לשם המשלוח מגנואה יחזור כלי ולו גם יעלה זה יותר ביוקר. סיומה חושש לגורל הסחורה באם תישאר בגנואה. נראה איך יסתיים העניין"²³. מבין השורות נראה בבירור שספיר אינו מצליח להטיל את מרותו על 'זקי'. בסופו של דבר יצא 'הפרא' רק ב-12.11 מנאפולי והגיע למחרת לגנואה. באותו יום דווח לרלף בז'נבה: "פרא' צריך להגיע הערב לג. [א"צ]. בשיחה בין ספיר לסיומה ב-14.11 נאמר: "שעשה הכול שלא יהיו סיבוכים עם 'הפרא' [א"צ] ולמחרת בבוקר דווח קיקיון לספיר: "ה'פרא' במקום ההעמסה" [א"צ].

כעבור ארבעה ימים, ב-19.11, הבריק ספיר מאיטליה לשאלו ואשכול: "ה'פרא' הפליג ל'ארנון' [ארצה] מגנואה ביום 19/11 שעה 17.20. המשלוח מכיל: 200 טון 'קמח', 3,000,000 [כדורי] 9 מ"מ, 40,000 [פגזי] 20 מ"מ, 5 טון בליסטיד, פטיל [צ"ל פתיל] וכול שאר שיירים של א. [חומר הנפץ]". ב-24.11 דווח מאיטליה לרלף: "פרא' הולך בסדר. נמצא ע"י האי [כנראה כרתים]. עושה 10 קשר". למחרת היום דווח לרלף: "פרא' – הקשר [עמה] כבר עבר ל'ארנון'. ב-28.11 הבריק ספיר לשאלו ואשכול: "הודיעו אם הגיעו ופורקו 'ההר' ו'הפרא'". שאלו הגיב בדחיפות: "ה'פרא' הודיע מהדרך שזוהי נסיעתו האחרונה בשרותנו. הודיעו מיד אם נכון הדבר והאם... עלינו להוריד 'הגדעוני' והמכשיר... אם נוריד... נחזירם בהזדמנות הראשונה ל'ליאונרד'²⁴.

ב-29.11.48 הגיעה הספינה ארצה עם 342 טון ולמחרת היום הבריק שאלו לספיר ו'זקי': "פריקת 'הפרא' נסתיימה בסדר גמור"²⁵. ב-1.12 שיגר שאלו מברק נרגז ל'זקי' והעתק לספיר: "לתימהוננו קיבל 'הפרא' הוראה מ'ליאונרד' להפליג לסוריה. זה הורס את תוכניותינו. מתאוננים כי לא שלמת המגיע עבור [חכירת] 'הפרא'. איך קרה הדבר לאחר שבתשלום של 50,000 'סטפנים' [\$], שהועברו ב-16/11, כלול התשלום עבור 'פרא'²⁶. תשובת ז'נבה הוברקה באותו יום: "... מאשרים ש'הפרא' חוזר לבעליו אחרי הנסיעה שסיים זה עתה". וכנ"ל הודיע גם סיומ'קה לרלף: "פרא' גמר את עבודתו אצלנו / חוזר לבעליו"²⁷. להלן דו"ח על מצב הספינה "מה-1 עד 7 בדצמבר 1948 – 'פרא' נמצא ב'ארנון'; ב-10.12 – 'פרא' בדרך מ'ארנון' לנון.", אך ב-14.12 תיקון – 'פרא' ב-12/12 עזב את

²³ מכתב מה-11.11.48 סימול 2 / 33/ א"צ.

²⁴ מברקים מס' שצ"ח ומס' 624 מה-28.11.48, א"צ.

²⁵ 'המשימה רכש', עמ' 199; רשימה חט' 15 מיכל 167 תיק 9 מסמך 25, אי"ט; מברק דחוף מס' 634

מה-30.11.48, א"צ.

²⁶ מברק בהול מס' 601 מה-1.12.48, א"צ.

²⁷ מברק דחוף מס' חכ"ו מה-1.12.48, א"צ.

'ארנון' לנון"; "ב-19.12 – 'פרא' היום בבוקר הגיע לנון".²⁸ ובכך הגיעה לסיומה הפלגתה השלישית והספינה אמורה הייתה לחזור לבעליה.

הפלגה רביעית

מועד הגעה ארצה: 12 בינואר 1949. הפלגה זו אינה מוזכרת ברשימת האוניות בספרו של פ. וזה, 'המשימה רכש', עמ' 199. מקטעי מידע שהגיע לידנו, מתברר שהעסקת הספינה נמשכה גם ב-1949. בסיום הפלגתה השלישית חזרה הספינה ב-19.12.48 לבסיסה בנאפולי.

המטען: הפרטים הידועים לנו – סחורות 'אביבי', יתכן חומר נפץ וברזנט. המלווים: לא ידוע, יתכן והספינה הפליגה ללא מלווים.

להלן דו"ח על פעילותה ותנועותיה מה-22 בדצמבר 1948 עד 12 בינואר 1949:
 "ב-22.12 – 'פרא' נמצא בנון. (לסחורת אביבי). היום יעזוב את המקום למקום הטעינה השני"; "ב-24.12 – 'פרא'... ב-22/12 עזב את נוון. לבר. [נמל בארי]. צריך להגיע ביום 25-26"; "ב-26.12 – 'פרא' נמצא בבר. (לדברי אביבי)"; "ב-28.12 – 'פרא' נמצא בבר. תתקב [תתעכב] שם עוד יומיים"; "ב-29.12 – 'פרא' אתמול בערב עזבה את כר. [כרתים] ל'ארנון' [ארצה]; "ב-31.12.48 הבריק 'ורד' [אליעזר שושני, נציג משה"ב באיטליה] לשאול: "ה'פרא' הפליג ב-29.12 מוביל מנ. [נאפולי] 182 [טון] חוטי תיל. 2 טרקטורים, [מלגזה לחיל האוויר], מנף... 12.50 טון ברזנטים... 84 זוגות נעליים... לבתי חולים, 2,800 ק"ג פסי יוטה להסוואה... [לאחר מכן הגיעה הספינה לנמל בארי והעמיסה שם ציוד כבד], [גריידרים... סקרייפרים... וכיו"ב. "המכונות מב. [בארי] שייכות לסו"ב [סולל בונה]."²⁹
 "ב-2.1.49 – 'פרא' בדרך מבארי ארצה". כעבור שבוע, ב-9.1.49 שיגר 'המוסד' באיטליה ארצה: "מה עם 'הפרא'. אין לעכב אותה ליום מיותר [מאחר] משלמים בעד כול יום שהייה".
 כעבור שלושה ימים הבריק שאול לאיטליה: "ה'פרא' הפליג מ'ארנון' ב-10.1.49 שעה 17.³⁰ ובזה הושלמה הפלגתה הרביעית והספינה חזרה לבעליה.

ב-24.1.49 הבריק אפרים דקל לספיר ו'ורד': "נתקבלו ברזנטים: ב'פרא' – 12.5 טון [באותו מברק דווח גם, ש'קזרטה', אוניה "מעורבת", נוסעים ומשא שפעלה בקו איטליה-ישראל, הביאה 32.5 טון, אך "...חסרים 22 טון. מתנהלת חקירה בנמל חיפה"³¹. באותו יום דווח ספיר על כך ל'אבני': "הדברים שחסרים. הדבר רציני". ב-29.1.49 שאל 'אבני' את ספיר: 'פרא' הגיע [לאיטליה] – מוכן להטענה. האם להטעין" [א"צ]. אין בידינו מידע על תשובת ספיר לשאלת 'אבני' וכן אין בידינו מידע על פעילות הספינה בפברואר 1949.

הפלגה חמישית

בתום הפלגתה הרביעית בינואר 1949 'נשכרה' [הספינה] בארץ ע"מ להוביל מפמגוסטה את סחורת חיל האוויר [מעודפי חיל האוויר הבריטי]... נשלחה בלי מלווים. לרב החובל וחבר המלחים שולמה פרמיה בסך 228 ל"י (מהם 90 לירות שטרלינג)". היא הגיעה ארצה ב-19.3.49 עם חלקי מטוסים שבורים, שנרכשו בקפריסין.³²

"רכיש" מה-27.3.49 – דו"ח פריקה³³: "80 טון שברי מטוס P51 : 13 גופות מטוס

ומוטורים:

26- כנפיים.

13- מדחפים.

27- צמיגי מטוס.

20- פנימיות.

הגיעה מקפריסין לחיפה ב-19.3.49. האוניה נשכרה בארץ ונשלחה ללא מלווים...

פרקה רק ב-21.3."

²⁸ מצוטט מרשימת 'מצב הכלים...' שנוהלה ע"י שלוחת 'המוסד לעליה' באיטליה - עיזבון זקימוביץ, את"ה.

²⁹ מברק ר/74 מה-31/12/48, א"צ 59/2.

³⁰ רכז "מברקים מתקבלים/ יוצאים [מס' 93 מאיטליה] מה-7 עד 14 לחודש ינואר 1949". א"צ, 82/4/2.

³¹ מברק מס' 796 מה-4.1.49, א"צ.

³² פיניק וזה, 'המשימה רכש' עמ' 199.

³³ חתום ע"י רס"ן א. בורשי, מיכל 6 ג' תיק 1, אי"ט.